

# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0825U000976

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 25-03-2025

**Статус:** Наказ про видачу диплома



**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:** Наказ Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової №21-асп від 14.04.2025 року

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Красіліна Ірина Вікторівна

2. Iryna Krasylyna

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** доктор філософії

**Аспірантура/Докторантура:** ні

**Шифр наукової спеціальності:** 034

**Назва наукової спеціальності:** Культурологія

**Галузь / галузі знань:** гуманітарні науки

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** 034 Культурологія

**Дата захисту:** 31-03-2025

**Спеціальність за освітою:** 034 Культурологія

**Місце роботи здобувача:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

### **III. Відомості про організацію, де відбувся захист**

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** PhD 7702

**Повне найменування юридичної особи:** Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

**Код за ЄДРПОУ:** 02214254

**Місцезнаходження:** вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство культури України

**Ідентифікатор ROR:**

### **IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію**

**Повне найменування юридичної особи:** Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

**Код за ЄДРПОУ:** 02214254

**Місцезнаходження:** вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство культури України

**Ідентифікатор ROR:**

### **V. Відомості про дисертацію**

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 18, 18.41.09, 18.46, 18.01

**Тема дисертації:**

1. Опера seria в контексті еволюції християнської містерії
2. Opera seria in the context of the evolution of the Christian mystery

**Реферат:**

1. Дисертація присвячена виявленню виразності seria в культурній обумовленості її буття в мистецтві бароко і в церковній присвяченості того роду мистецтва. Метою роботи стала культурно-стильова атрибуція опер seria А. Скарлатті, Н. Порпора, Г. Генделя, А. Сальєрі, В. Моцарта як закономірного прояву містеріалізованого ракурсу опери, неаполітанська школа якої силою історичних обставин була через діяльність Скарлатті пов'язана з римською школою і створеною там оперою-містерією, що поєднувала народжені художньо-самодостатні виражальні риси індивідуалізованої вокальності і пластики сценічного руху із типологіями містеріального дійства релігійного культурно-виховного призначення. Усвідомлення типологічної специфіки seria доречно в аспекті її виростання із містеріальних засад музичного театру, а також у паралелях до дійств, які в Новий час продовжували функціонувати у розвиток церковно-дидактичних постановок. Такий підхід відповідає головному виражальному аргументу seria – «світлому співу» кастратів-фальцетистів,

«фігуративний» принцип вираження яких віддзеркалили базове надбання християнської ідеології на «дематеріалізацію» співочого вираження: вокал – в його абстрагуванні від мовленнєвої експресії. Існування цієї краси духовної у співі *bel canto*, засвідчене Дж. Россіні у його походженні від візантійської хорової калофонії, надає особливого ідеального ґрунту класиці оперного мистецтва, що прийшло на початку ХХІ століття до відродження першооперних застав жанру *seria*. Зроблене в дисертації узагальнення матеріалів з історії християнської містерії, за її різнонаціональними проявами, з базуванням на здобутках православного світу європейського Сходу і Заходу, виводить на розуміння закономірного виявлення саме на Півдні Італії, на перетині візантійської спадщини і напрацювань галліканської Франції в її контактності з Руссю й Україною, містеріальних установлень опери. Остання у вигляді *seria*, буквально «серйозної», за смислом «церковної» опери виділяє арію, генетично духовний спів, у якості основного засобу вираження і в спіранні на можливості псалмодування у вигляді типів речитативу. Ця декламація відзначала понадбуттєве мовлення ідеально витлимачуваних персон легендарно-історичного кореня, підводячи тим самим агіографічний ґрунт під подання персонажів вистави *seria*. В дослідженні здійснене збирання і систематизація відомостей про буття містеріальних дійств у православних країнах та зроблене усвідомлення специфіки містеріального досвіду в Римі та Неаполі як місць, які територіально та культурно відзначені перетинанням конфесійних прерогатив традиційних церков. Приведені матеріали щодо існування церквою організовуваних вистав «шкільного театру», покликано виховувати цінності державно-духовного порядку у масі парафіян і громадського населення у цілому. Знайдені структурні відповідності особливого типу штучної п'ятиактності композицій «шкільного театру» і *seria*, які прояснюють високу прикладеність оперного мистецтва названого типологічного призначення, яке, як і церковну музику взагалі, не слід змішувати з художньо-самодостатнім вираженням. В дисертації здійснений аналіз зразків композицій А. Скарлатті, Н. Порпора, Г. Генделя, А. Сальєрі, В. Моцарта зі спрямованістю впізнання в них церковної типологічної дидактики, яка народила виразність церковного, згодом оперного вокалу та виявила композиційні принципи подання образів-персонажів через аріозний спів, що являє містеріальний базис *seria*, упереджений французькою літургічною драмою, німецьким пасіоном і східноєвропейськими пасіями, нарешті, оперою-містерією Риму, що недовго розцвіла на перетині католицьких і православних установлень на хвилі Контрреформації.

2. The dissertation is devoted to revealing the expressiveness of *seria* in the cultural conditioning of its existence in the baroque culture and in the ecclesiastical dedication of that kind of art. The dissertation is dedicated to revealing the expressiveness of *seria* in the cultural conditioning of its existence in the baroque culture and in the ecclesiastical dedication of that kind of art. The aim of the work was the cultural and stylistic attribution of opera *seria* by A. Scarlatti, N. Porpora, G. Händel, A. Salieri, W. Mozart as a natural manifestation of the mysterious perspective of opera, the Napolitan school of which was the force of historical circumstances due to the activity of Scarlatti associated with the Roman school and the mystery opera created there, which combined the born artistically self-sufficient expressive features of individualized vocalism and the plasticity of stage movement with the typologies of the mysterious action of a religious, cultural and educational purpose. Awareness of the typological specificity of *seria* is appropriate in terms of its growth from the mysterious foundations of musical theater, as well as in parallels to the actions that in the New continued functioning in the development of church didactic productions. This approach corresponds to the main expressive argument of *seria* - the "bright singing" of falsetto falsetto players and castratos, whose "figurative" principle of expression reflected the basic property of Christian ideology on the "dematerialization" of singing expression: vocals - in its abstraction from speech expression. The existence of this spiritual beauty in singing *bel canto*, certified by J. Rossini in its origin from the Byzantine choral calophony, provides a particularly ideal ground for the classics of opera art, which came at the beginning of the XXI century to the revival of the first opera deposits of the *seria* genre. The dissertation summarizes materials from the history of the Christian mystery, from its various national manifestations, based on the achievements of the Orthodox world of the European East and West, leads to an understanding of the natural discovery precisely in the South of Italy, at the intersection of the Byzantine heritage and the achievements of Gallican France in its contact with Russia and Ukraine, of the mysterious institutions of opera. The latter in the form of *seria*, literally "serious", in the sense of "church" opera, singles out aria, genetically spiritual singing, as the

main means of expression and relying on the possibilities of psalmody in the form of recitative types. This recitation marked the supernatural speech of perfectly defined characters of legendary and historical roots, thereby laying the hagiographic ground for the presentation of the characters of the seria performance.

#### **Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:** Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:** Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

**Підсумки дослідження:** Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

#### **Публікації:**

- Красіліна І. В. Християнська містерія в детермінації витоків опери. Мистецтвознавчі записки. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. Вип. 37. С. 185-190.
- Красіліна І. Твори А. Скарлатті як тріумф краси й добродійності (на прикладі аналізу опери «Грізельда»). Науковий вісник НАКККІМ. Київ, 2023. № 3. С. 264-269
- Красіліна І. Опера-seria як символ досконалості у європейській культурі XVIII століття. Культурологічний альманах. Київ, 2024. Вип. 3. С. 315-321.
- Красіліна І. В. Культура seria за її тлумаченням Г. Генделем в опері «Цезар в Єгипті». Науковий вісник НАКККІМ. Київ, 2024. № 2. С. 51- 56.
- Красіліна І.В. Ознаки пізньої seria в опері Антоніо Сальєрі «Арміда». Науковий вісник НАКККІМ. Київ, 2024. № 1. С. 344-349

#### **Наукова (науково-технічна) продукція:**

#### **Соціально-економічна спрямованість:**

#### **Охоронні документи на ОПВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Впровадження не планується

#### **Зв'язок з науковими темами:**

## **VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)**

#### **Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Маркова Олена Миколаївна
2. Olena N. Markova

**Кваліфікація:** д.мист., професор, 17.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

#### **Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

**Код за ЄДРПОУ:** 02214254

**Місцезнаходження:** вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство культури України

**Ідентифікатор ROR:**

## **VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**

### **Офіційні опоненти**

#### **Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Жаркіх Тетяна Василівна

2. Tetiana Zharkikh

**Кваліфікація:** к. мист., доц., 17.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-8392-6578

#### **Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

**Код за ЄДРПОУ:** 02214350

**Місцезнаходження:** площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство культури України

**Ідентифікатор ROR:**

#### **Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Немкович Олена Миколаївна

2. Olena M. Nemkovych

**Кваліфікація:** д. мист., професор, 26.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

#### **Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

**Код за ЄДРПОУ:** 05417006

**Місцезнаходження:** вул. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Національна академія наук України

**Ідентифікатор ROR:**

### **Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Оганезова-Григоренко Ольга Вадимівна
2. Oganezova-Grygorenko Olga Vadymivna

**Кваліфікація:** д. мист., професор, 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової**Код за ЄДРПОУ:** 02214254**Місцезнаходження:** вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Горелік Лариса Маратівна
2. Larysa M. Horelik

**Кваліфікація:** к. мист., доц., 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0319-1688**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової**Код за ЄДРПОУ:** 02214254**Місцезнаходження:** вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
голови ради**

Соколова Алла Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
головуючого на засіданні**

Соколова Алла Вікторівна

**Відповідальний за підготовку  
облікових документів**

Черноіваненко Алла

**Реєстратор**

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є  
відповідальним за реєстрацію наукової  
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна